

UTDRAG AV STATSMINISTERENS FOREDRAG I ELVERUM
26. AUGUST 1979

KOMMUNALE FINANSER

Mens kommunene og fylkeskommunene i de første etterkrigsårene disponerte inntekter som svarte til 6 1/2 prosent av nasjonalproduktet, er denne andelen nå økt til hele 14 - 15 prosent. Samtidig er nasjonalproduktet om lag firedoblet. Dette betyr i realiteten at de kommunale og fylkeskommunale inntektene har gått opp nesten 10 ganger målt i reelle verdier.

Når en møter disse tallene er det vanskelig å få dem til å rime med påstanden om at kommunene er satt under

- 2 -

formynderskap. Riktignok er kommunene også omfattet av det omfattende lovverk og de tallrike bestemmelser, støtteordninger m.v. som alt i alt utgjør det norske velferdssamfunnet.

Men når man reiser rundt i Norge, er det et regelmessig og sterkt uttrykk for det høye økonomiske og sosiale nivå i våre kommuner når vi ser alle de nye velholdte kommunale bygninger og innredninger. Ikke minst i de distrikter av landet hvor man skulle vente at standarden kanskje var lavere enn i de mere sentrale distrikter, finner vi også det samme høye og gode nivå.

Når det gjelder de kommunale finanser, skatteutjæmningsordninger m.v., må de statlige myndighetenes holdning til disse spørsmål vurderes i lys av ønsket om at folk

så vidt mulig skal tilbys samme standard uansett hvor i landet de bor. Til dette formål er det etablert en rekke spesielle støtteordninger i tillegg til den generelle utjamningsordningen.

Regjeringen Bratteli satte i gang det viktige arbeidet til hovedkomiteen for reformer i lokalforvaltningen. Hovedformålet med dette arbeidet var i størst mulig utstrekning å delegere myndighet fra sentrale statlige myndigheter til fylkeskommunene og primærkommunene. Videre var det en viktig del i denne oppgaven å etablere fylkeskommunene som nye sterke selvstendige enheter med eget forvaltningsansvar for de tre viktige områdene, veier, videregående utdanning og helsespørsmål. Hovedkomiteens arbeid har vært fullt opp av Regjeringen og

gitt tilslutning fra Stortinget, slik at vi nå er kommet et godt stykke på vei i retning av enklere og klarere ansvarsdelinger mellom de ulike myndigheter i Norge.

Å delegere myndighet etter prinsippet om at avgjørelsen bør tas så nær det nivå hvor de som omfattes av avgjørelsen befinner seg, er et viktig skritt for å underbygge vårt kommunale selvstyre. Dette er en verdifull del av vårt demokratiske system, Det er alltid en fare når statlige støtteordninger til kommunene opprettes, at staten er for ærgjerring i retning av i detalj å fastlegge hvordan støtten skal anvendes hos mottakere. Gjennom det desentraliseringsarbeid som er i gang, er det Regjeringens bestemte ønske så langt som mulig å

styrke de lokale beslutninger og de lokale initiativ. De statlige støtteordninger skal være bakgrunnsordninger som gjør det lettere for kommunene å realisere sine programmer, men som ikke skal legge seg opp i kommunenes detaljerte og konkrete håndtering av sakene.

Vi vil aldri få helt klare linjer på dette området. Det er et felt hvor forholdene alltid vil være i bevegelse. Men jeg har her villet understreke og legge vekt på de prinsipper og retningslinjer som vi arbeider etter, og som har som sitt formål å styrke kommunene, de lokale samfunn og det lokale selvstyre.